

Lo Catalanista

Setmanari defensor dels interessos morals y materials de Catalunya

La correspondencia al Director. | Los originals no 's tornan

DIRECCIÓ, REDACCIÓ Y ADMINISTRACIÓ

Calderón, 36.

Representació Administrativa a Barcelona

Llibreria de Alvar Verdaguer Rambla Mitj, 5

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Sabadell. 2 rals al mes.

Fora. 8 " trimestre.

Un número sol. 0'20 ptas.

Anuncis a preus convencionals.

FONDA SIMON

Cuyna á la verdadera catalana; bonas habitacions pera famílies y particulars; molta natedat y economia.

Espartería, 6 y Vidriería, 12

(BORN VELL). - BARCELONA

Aquesta casa fá 62 anys que dona diariament la sopa als pobres.

ENSEÑANSA TEÓRICA Y PRÁCTICA DE TEIXITS

Á CÁRRECH DE

D. ANTONI DE P. CAPMANY

1.er Curs. Composició de lligaments y teoria de teixits.

2.^{on} Curs. Práctica de teixits, monturas y pasatjes.

SABADELL. — Carretera de Manresa, núm, 9. — SABADELL.

A TORNAJORNALS

Molt interessant y esperansadora es pera 'l Regionalisme la actual situació del nostre continent. Mentres Inglaterra te encara pendent la difícil solució del problema irlandés, mentres Alemanya no pot acabar de abatre 'ls sentiments patriòtics de la Alsacia Lorena y s'extremeix de angúnia devant las insinuacions del Pimpcep de Baviera, mentres Fransa ab tot son seny y son tacte colonial troba un xich difícil encara la anejió de Madagascar, després de las aspresas del Tonkin y Rusia no pot deixar de vigilar ni un sol moment á las opresas Polonia y Finlandia, mentres Suecia y Noruega se divorcian cada dia mes en son tracte íntim y Austria-Hungria se sent eternament amenaçada per las justas reivindicacions del txechs y dels rumans, fins en la decadent Turquía pren cos lo conflicte regionalista ab la terrible insurrecció de Creta que promet inesperadas sensacions y sorpresas atesa la grant transcendencia que fa algun temps revesteixen tots los assumptos d' Orient pera la pau europea.

Aquesta situació general del problema regionalista, ó nacionalista mes propiament dit, no ha passat naturalment desapercebuda als polítics espanyols dels quins ben be pot dirse que veuhen la palla en l' ull del vehí y no saben distinguir la viga en l' ull propi.

Retreyém aixó porque 'ls periódichs madrilenys y sos imitadors provincians ocupantse del moviment de la política europea, cauhen molt sovint en lo parany de censurar als Estats abans referits per l' esperit tiránich ab que 's negan á fer concessions autonómicas als pobles que tenen respectivament oprimits; y no saben compendre en cambi ni volen reconeixer los graus de justicia que las mateixas aspiracions autonómicas revesteixen en la mateixa Espanya.

Apropósit d' aquest mierat criteri que solen aplicar los periódichs *más leídos* d' Espanya á la naturalesa del referit problema regionalista ó nacionalista, nos plau retreure aquí la següent francesilla que un periódich de Turquía s' ha permés endressarli á un diari d' Espanya pera demostrar la ridícula parcialitat que solen usar aquestos en los assumptos de tal índole.

Al efecte, 'l periódich turch després de reproduhir un solt de fondo de son colega espanyol en lo quin aquest s' ocupa de la qüestió de Creta, lo torna á reproduhir novament ab lleugeríssimas modificacions que ell aplica á la qüestió cubana. Posarém los dos retalls vis á vis pera que 'l lector se 'n fassa verdader càrrech:

(*Del diari espanyol*).

Considerém molt difícil trobar una bona solució al conflicte *cretense* en quant es un conflicte de rassas que está voltat de molt especials circumstancias.

No 's pot desconèixer, y aquest es l' aspecte mes interessant del assumpto, que la rebelió dels *cretenses* es una verdadera rebelió nacional y en lo fons perfectament llegitima, encara que l' havessin preparat ó contribuït molt eficazment á sa preparació agents exteriors (*com se suposa d' Inglaterra*) sigan de la naturalesa que sigan.

No volém ara averiguar si la causa ocasional immediata que provocá 'l primer atac prevé dels *turcs* ó dels *cretenses*; però ben cert es que segons lo *conveni de 1863 entre la Isla de Creta y Turquía*, devían concedir-se á la primera una pila de drets que s' han deixat en oblit, com també devían alleugerir-se 'ls impostos haventse pel contrari recarregat fortament; de manera que de totas las reformas políticas y administrativas que á las horas prometé *Turquía* ben pocas son las que s' han arribat á cumplir. Aquestas son las causas, las verdaderas causas, agravadas per una tremenda immoralitat administrativa, que han produhit en lo fons l' actual insurrecció, com ja anteriorment n' havia produhit d' al-

(*Del diari turch*)

Considerém molt difícil trobar una bona solució al conflicte *cubá* en quant es un conflicte de rassas que está voltat de molt especials circumstancias.

No 's pot desconèixer, y aquest es l' aspecte mes interessant del assumpto, que la rebelió dels *cubans* es una verdadera rebelió nacional y en lo fons perfectament llegitima, encara que l' havessin preparat ó contribuït molt eficazment á sa preparació agents exteriors (*com se suposa dels Estats Units*), sigan de la naturalesa que sigan.

No volém ara averiguar si la causa ocasional immediata que provocá 'l primer atac prevé dels *cubans* ó dels *espanyols*; però ben cert es que segons lo *conveni del Zanjón entre la Isla de Cuba y Espanya*, devían concedir-se á la primera una pila de drets que s' han deixat en oblit, com també devían alleugerir-se 'ls impostos haventse pel contrari recarregat fortament; de manera que de totas las reformas políticas y administrativas que á las horas prometé *Espanya* ben pocas son las que s' han arribat á cumplir. Aquestas son las causas, las verdaderas causas, agravadas per una tremenda immoralitat administrativa, que han produhit en lo fons l' actual insurrecció, com ja anteriorment n' havia produhit d' al-

tras. Tot lo demés que puga citar-se son causes purament ocasionals y circumstancials del fet.

Es precis que Europa trobi abiat lo medi d' evitar tan inútil desballement y efusió de sauch; avuy, entre la emigració y la mortaldat, *la Isla de Creta* potser ha perdut ja prop de la mitat dels habitants indígenas ab que contava al principi de la guerra. Y 'ls que quedan encara no 's donan, aborrint mes que may á sos dominadors.

Aixó sòls deuria ensenyar als *turchs* que han errat lo camí obstinant-se en perpetuar una ocupació que tants perjudicis causa y que cap benefici ni ventatja pot reportalshi á ells, donchs en últim resultat *la Isla de Creta* vindrá á ser pera *Turquia* una verdadera y enorme carga social y económica, son cementiri y sa bancarrota.

Quan altra nó, per ben entes amor propi, los *turchs* no deurian empenyarse en una empresa que cap profit ni gloria 'ls pot reportar; y fins seria pera ells gran honra 'l que de *Turquia* mateixa sortís la iniciativa pera arribar á un arreglo definitiu en tan grave qüestió, puig lo dia menos pensat se poden veure obligats á resóldrela d' una vegada, encara mes funestament, y no per sa voluntat, sinó baix lo pes de successos, avuy potser imprevisos, ó baix la presió d' algunas potencias *européas*, aisladament, ó ja pera 'l cas concertadas.

No hi precisan comentaris á la enginyosa entremaliadura del periódich *turch*, de quals gravíssimas apreciacions sobre 'l problema cubá no 'ns cal fernes responsables, pera poder reconéixerli y fins aplaudirli 'l bon criteri ab que ha sabut aplicar

tras. Tot lo demés que puga citar-se son causes purament ocasionals y circumstancials del fet.

Es precis que Europa trobi abiat lo medi d' evitar tan inútil desballement y efusió de sauch; avuy, entre la emigració y la mortaldat, *la Isla de Cuba* potser ha perdut ja prop de la mitat dels habitants indígenas ab que contava al principi de la guerra. Y 'ls que quedan encara no 's donan, aborrint mes que may á sos dominadors.

Aixó sòls deuria ensenyar als *espanyols* que han errat de camí obstinant-se en perpetuar una ocupació que tants perjudicis causa y que cap benefici ni ventatja pot reportalshi á ells, donchs en últim resultat *la Isla de Cuba* vindrá á ser pera *Espanya* una verdadera y enorme carga social y económica, son cementiri y sa bancarrota.

Quan altra nó, per ben entés amor propi, los *espanyols* no deurian empenyarse en una empresa que cap profit ni gloria 'ls pot reportar; y fins seria pera ells gran honra que de *Espanya* mateixa sortís la iniciativa pera arribar á un arreglo definitiu en tan grave qüestió, puig lo dia menos pensat se poden veure obligats á resóldrela d' una vegada, encara mes funestament, y nó per sa voluntat, sinó baix lo pes de successos, avuy potser imprevisos, ó baix la presió d' algunas potencias *americanas*, aisladament, ó ja pera 'l cas concertadas.

aquella frase tan popular: *de tevas á mevas quantas te 'n menjarias*.

Es precis que 's desenganyin los periódichs madrilenys y á la madrilenya: lo problema regionalista ó nacionalista se presenta avuy imponent á tot arreu del mon; y no cal ferse il·lusions de que Espanya puga escapar-se d'haverlo de resoldre abiat, si vol aturar la espantosa cayguda moral y bancarrota económica que se li prepara. No es sols á Cuba, ahont avuy ha esclatat una guerra fratricida, ahont s' ha de fixar únicament la esbarada atenció dels nostres governants: es també á Puerto Rico y Filipinas, ahont pot sobrevenir demá 'l mateix conflicte; y es també en la propia península, á las Bascongadas, Navarra, Galicia, Catalunya y demès regions ibéricas (germanas de Portugal) ahont s' ha de prevenir aiximateix, perque la naturalesa del temps y 'ls furs de la rahó ho exigeixen á crits y ho imposarán ben prompte ab forsa fatal é incontrastable.

Los diaris centralistas de Espanya fan com aquell pagés á qui li causava gracia veure com s' anegavan las carbasseras de son vehí, rihentse dels esforços que aquest feya pera salvarlas y desviar la riuada; no 's recordava de que las seuas corrian igual perill, y quan s' ataleyá d' ellas, ja no hi era á temps: s' havian perdut totas. Alashoras tot fou plorar, renegar y malehir la sua sort.

¿Farán lo mateix los hidalgos d' Espanya devant de la riuada regionalista que avuy preocupa á totas las nacions del mon?

SECCIÓ POLITICA

Continua en lo Parlament la discussió sobre 'ls projectes econòmichs del govern, sensé que ni per una ó altra part, se veigi ni una sombra d'esperansa pera 'l vergonyós pervindre del Estat espanyol.

Los ministeris, apretats per la necessitat de arbitrar recursos, no s' han cuidat mes que de presentar á corre-cuyta uns quants projectes, los mes d' ells sense cap ni peus y exigint del patriotisme (bona virtut pera exigirla á cap polítich espanyol) de las oposicions, que 's discuteixen depressa y de qualsevol manera pera salvar al govern dels apuros en que 's troba per no estar encara legalisada la situació económica.

Las oposicions, sense criteri fixo ni idees salvadoras, embesteixen contra 'ls tals projectes per la sola rahó de fer la traveta als seus contraris y avuy arribant al obstructacionisme, demá pastelegant ab los ministres, van passant los dias y 'ls mesos y no s' aproban 'ls pressupostos, ni 's votan los projectes espécials del ministre d' Hacienda.

ni se sap com parará lo dels auxilis als ferro-carrils, ni lo que es mes grave encare, dexan entreveurer una solució per lo de Cuba, que cada dia va agravantse, amenassant engolirse tota la sanch y 'ls diners de la malaventurada Espanya.

Y á tot aixó, no passa casi cap sessió en lo Congrés ó en lo Senat que no s' hi faigi la seva estona de brometa, donchs may faltan diputats ó senadors que estigan disposats á distreurer 'l mal humor dels pares de la patria. agobiats terriblement per tants trascendentals projectes á qual estudi hi dedican tota la seva atenció, si no 'ls ho destorban los balnearis, las corridas de toros, las carreras de cavalls y demés trencacaps dels politichs centralistas.

En proba d' aixó no fa pas molts dias que 'l Compte de Xiquena va aixecarse indignat, protestant de l' ordre del governador civil de Madrid prohibint á un actor cómic d' aquella terra que cantés unas coplas alusivas á certs politichs, donant tal importancia al assumpto, que no semblava sino que á Cuba no hi passava res, ni s' havian d' embarcar 40.000 minyons de la Peninsula, ni estessin 'ls contribuyents aclaparats pel sens fi de tributs ab que 'ns axafan aquets bons senyors que tant s' escandalisan de l' acte d' un governador que no consent que 's cantin coplas indecents y calumniosas.

¡Be 's va portant lo Parlament espanyol en aquestos moments tant crítichs pera Espanya!

Nasqué tarat y per forsa ha de donar senyals de podridura.

Preparemnos d' áit fénich que no 'ns atrapi desprovistos en sa descomposició ó en la caiguda.

Lo ministre de la Governació senyor Cos-Gayon es un dels politichs mes amichs de la brometa.

¡Que se li endona al tal ministre dels desastres de Cuba, ni de la bancarrota que 'ns espera!

Ell es un home de bon humor y allà ahont pot ha de fer esclatar la rialla.

Figúrinse que 'l dimars en la sessió del Congrés hi hagué algun diputat dels escamats en la jornada anterior que 's queixava de las ilegalitats y coaccions que 's cometian en la preparació de las eleccions pera diputats provincials, donant la veu d' alerta al ministre de la Governació (com si aquest ignorés de lo que 's tractava) pera que 's posés remey al mal d' una vegada.

Naturalment, lo ministre, ab veu solemne jurava y perjurava que 'l goberu complirà y farà cumplir las lleys.

Mes, instat tant y tant per las oposicions que 's queixavan de coaccions y gatuperis preparats aquestos dias en un sens fi de districtes, s' aixecá lo senyor Cos-Gayon y seré, tanquil, ab la tranquil·litat estóica del que ja no te res per perdre, políticament parlant, exclamà:

«Senyors diputats: ja ho he dit y ho repeteixo: lo Govern en las vinentas eleccions, no podrà fer mes de lo que va fer en las eleccions generals de diputats á Corts.»

Acabar de pronunciar aquestas paraulas y esclatar tot lo Congrés, majoria y minoria, en estrepitosas riallas, fou obra d' un segon.

Y realment, no n' hi havia pas per menos.

L' home qu' ab tanta tranquil·litat, sense tornar-se vermell, declara que no 's pot fer mes de lo que 's va fer en las eleccions passadas, be mereix que l' acompanyin las riallas del Congrés, ja qu' aquí no 's moda acompanyarlos á sota l' escala.

¡Es a dir, que ells mateixos declaran que 'l govern no pot fer mes de lo que va fer l' altra vegada!

Grat sia á Deu; respirém; al menos ja sabem fins ahont s' arribará en las eleccions que tenim á sobre.

Total; no 's farà més que trencar las urnas, comprar vots, destituir ajuntaments, fer servir actas en blanch, entretenir la policia en aquestas comedias, no obrir alguns colegis, fer votar als morts, en una paraula tot l' aparato que l' argument necessita pera acabar tal com desitja 'l govern.

No s' arribará á ficar á la garjola als que votin al candidat d' oposició, ni assessinarán als indefensos electors que no s' embolican, ni portarán al pal als que no vullguin creurer las ordres de la caciqueria.

En Cos-Gayon ho ha dit y á fe que pot saberho.

¡NO 'S POT FER MES DE LO QUE 'S VA FER L' ALTRA VEGADA!!

Agrahimí al ministre de la Governació sa admirable y sens igual declaració gubernamental y esencialment espanyolista.

Un incident notable del Congrés de diputats que demostra la barra fenomenal dels que governan.

Lo senyor Zubizarreta diu que las classes passivas que cobran per la caixa d' Ultramar ja fa cinch mesos y divuyt dias que no cobran una pesseta.

Pregunta l' orador quan cobrarán.

(Pausa llarga sens que cap ministre 's decideixi á parlar).

Lo senyor Zubizarreta: Demano la paraula.

Lo president: ¿Perque demana la paraula?

Lo senyor Zubizarreta: Pera donar las gracias al govern per sa cortesia en la contestació que s' ha servit donarme.

Allavors lo senyor Cos-Gayon va escusarse dihent que era incumbencia del ministre d' Ultramar qu' en aquell moment no era á la Cambra.

Encara com no va contestar pel istil de lo de las eleccions de diputats provincials.

No 's pot pagar mes de lo que s' ha pagat l' altra mesada.

¡Oh! y després, que no son pas los primers que no cobran los de las classes passivas.

Los soldats de Cuba passan també las sevas penas per tocar la paga y fins u' hi han de l' altra guerra que encara esperan que 'ls arribi la seva hora.

Mes haguera valgut exclamar d' una vegada:

«Aquí ni 's paga ni 's contesta».

¡Y que hi farán pobre gent si no tenen modos ni pessetas!

“España con honra”

Pera Espanya 'l temps no passa.

Cauhen dinastias, cambia 'l régimen polítich, los sistemas filosófichs imposan novas direccions á las ideas, als sentiments y al ordre social y polítich: no hi fa res.

La Espanya oficial, la Espanya que governa, encara es la de Numancia, la de D. Suero de Quiñones, la de Cárles V.

Es una roca que las onadas de las civilisacions cubreixen y volcan, més sas arestas no las allisan pas. Es un fòssil digne de figurar en qual-sevol museu arqueològich.

Aquesta Espanya que avuy 's beiluga y fa soroll es un cervell aragonés plé de fum castellà que s'esbrava per boca andalusa.

La personificació d'aquesta Espanya será sempre l'imortal don Quixot de la Manxa, ab sas qualitats y sos defectes, ab sa valentia y sas caygadas, ab lo desequilibri de sas potencias, ab sas grandesas y sas ridiculesas.

Cervantes fou lo gran deixeble d'aquell filosoph grech que basava la sabiduria en lo coneixement de si mateix, y tingué prou talent pera retratar de má mestra 'l caracter de son poble.

Pero aquesta cavalleresca Espanya devegadas prescindeix de Deu y de la dama, y 's queda ab un idol: conreuha l'honor.

Sobre tot y avans que tot, la *honra nacional*. Es lo *noli me tangere*, la preocupació dels ignoscents y lo sagrat ahont s'acullen los polítichs.

Perque no 's tracta d'aquella honra del home de be, que tant pertoca al individu com á la societat; sino d'una honra convencional y quixotesca que permet sortir de la *venta* sense pagar l'hostatje, si á la nit l'ha vetllada com á castell; fa venir á la memoria l'honra del calavera que 's desafia ab qui li recorda sos deutes, es lo cult de la honra per la honra; la idolatria de lo que 'ls patrioters entenen per honra.

Es una honra que permet fer talladas als empréstits y pagar tart y malament los atrassos de l'altra guerra y confessar ab franquesa que las eleccions no 's fan al districte, sino á la Porta del Sol.

Pero tractantse de certs convencionalismes ¡no 'ls toquéu la honra nacional!

Escoltéu, sinó, la trompa patriotera en las cuestions de Cuba. Espanya farà més que Sagunto y Numancia. No esperará defensarse del enemich; anirà, si es necessari, á suicidarse als seus pens.

Aixó han vingut á dirho: durará la guerra, si es precis, mentres quedi un espanyol y una pesseta.

Avuy aquesta teoria es un postulat del patriotisme á la moda. Tothom sab que la guerra 'ns dessangra material y económicament; ningú que reflexioni creurá que valgui la pena de jugar lo tot pel tot, si la cosa s'enreda massa; pero ¿s'ha atrevit may cap diputat ni senador á sostenir aquestas ideas? Sens dubte molts las tenian á la consciencia y fins á la llengua; mes ¿qui renegarà del idol? ¡Ay del que ho hagués apuntat! Una paraula li hauria clavat los arguments y tapat la boca: la honra nacional. Li haurian dit que no era patriota.

¿Quí te pit per encararse ab la fantasma? ¿Quí comportará 'l perill del sofisticat anatema, que, aixís y tot, te á ratlla las reflexions del sentit comú?

Pero ¿pot saberse qué entenen per honra nacional, quins son sos atributs, sas manifestacions y sos límits?

Jo sempre havia cregut que no existia res absolut fora de la Divinitat; mes á Espanya sembla que sobre de tot hi ha l'ídol dels patrioters. Tot deu sotmetrèrseli, ell sol es independent de tota llei, de tota rahó, de tota limitació.

Eills no volen saber que l'Estat es per l'home y no l'home per l'Estat; á ells no 'ls hi parreu de que 'l fi de la societat es cooperar al fi transcendental del home. No veuen més fi del home ni de la societat que mantenir lo punt, la paraula empenyada valdament sense reflexió, que *guardar el Paso honroso*.

Res de tractes, res de concessions, res més que la guerra.

¿Qué hi fa que morin mils d' homes del vómit y de las balas? Fins á disset milions d' espanyols que canta la estadística... ¡si 'n te de menjar per dias l'ídol monstruós de la honra nacional!

¿A qué ve parlar de que 's gastan milions y la nació s' empobreix y no pot pagar los tributs y la gent se mor de fam? Las contribucions creixerán encara y 's buscarán més recursos y 's mirarán més bé tots los recons y s' empenyarán més garantias: encara no ha arribat l' hora de que 'ls juheus s' adjudiquin á Espanya en pago de crédits. Encara queda algun bosch per vendre y alguna mina per empenyar. Encara no ha sortit la última pesseta.

Y si no 's pot pagar no 's pagará, que aixó no afecta á la honra.

Altres Estats meditan son interés, Espanya juga á polítichs; altres Estats comptan, per Espava ja compta en Rotschild; altres Estats pensan en demà, Espanya diu ab los castellans: *pan para hoy y hambre para mañana*.

¡Avant, nobles caballers andants! Seguiu la heróyca tasca, periodistas del tró...

Pero quan á Espanya, perdudas las colonias per falta de sentit práctic, sobras d' administració dolenta y complacencias ab la Masoneria, deserta, pobre y endeutada, arreballadas pels juheus extrangers las joyas d' altrás épocas, vinguin a pendren possessió (que ningú 'ls disputará) los serrahins del Riff, no us descuydeu de deixarhi per epitafi:

¡Viva España con honra!

A. M. BORRELL.

De *La Renaixensa*.

Quinta Anyal Romeria de la Academia Católica y devots de Sabadell Al Santuari de Montserrat.

PROGRAMA

Ab la vènia y benedicció del Exm. é Ilm. Prelat diocesà y d' acort ab los R. R. S. S. Rectors de la present ciutat, convida altra vegada la Academia católica á tots los fidels y associacions religiosas de la mateixa á la

devota peregrinació monserratina que, ajudant Deu, se farà lo Diumenge 30 del present mes, baix lo següent programa:

Diumenge 30 de Agost á las quatre del matí (hora de nostre rellotje), sortirà en tren especial la piadosa expedició, que á las 5 comensará á pujar la Santa Montanya en lo ferro-carril de cremallera y en tren també especial.

A las 6 y mitja, entrada solemne en lo Santuari en forma de professó, presidida per la Imatge del Sant Cristó de la Puríssima Sanch, y presentació de la Romeria per lo Rvnt. Rector de San Feliu.

A las 7, Missa ab Comunió general administrada per lo Rt. Rector de la Purissima Concepció.

A las 10. Missa solemne oficiada per l' esmentat Rvnt. Rector de Sant Feliu, y cantada per la Escolania; predicant després del Evangeli lo Rvnt. E. Joseph Cardona, Profesor del Colegi de S. Joseph y soci de la Academia católica. Al ofertori, ofrena del *ex-voto* de la ciutat de Sabadell al altar de la Verge.

A las 3, devot *Via-Crucis* á una de las Capellas de la Montanya y á la Santa Cova.

A las 5, solemne Rosari cantat per la Escolania; Salve per la mateixa juntament ab la Comunitat Benedictina; despedida per lo Rvnt. Consiliari de la Academia. Inmediatament sortida en professó fins á la estació del ferro-carril de cremallera y retorn á la ciutat.

CONDICIONS

Las contrassenyas que en son dia se cambiarán per los billetes definitius de passatge, se expendirán desde el próxim dia 15 de Agost, fins á la nit del divendres 28, en la Rectoria de la parroquial Iglesia de S. Feliu, y en la de la Purissima Concepció en las horas y llochs de despaix, y de 8 á 10 de la nit en la Secretaria de la Academia católica.

Los preus de dit passatjes, acordats ab las respectivas empresas, son de 2 pessetas 5 céntims, trajecte de Sabadell á Monistrol, anada y retorn, y 3 pessetas de Monistrol al Santuari y tornada. Total 5 pessetas 5 céntims, import de tot lo viatge.

A dit import s' hi afegirá la quantitat de 70 céntims per cada contrasena, com almoyna destinada á sufragar los gastos mes indispensables de la Romeria.

Podrán contribuir ab sa almoyna al *EX-VOTO* mencionat fins aquellas personas que per no poder concorrer personalmente á la Romeria vulgan no obstant assistir espiritualmente á la mateixa.

Durant la pujada de la Santa Montanya en lo tren de cremallera se resará en tots los vagons lo Santissim Rosari, cantantse durant la professó de entrada las lletanías de María Santissima.

Desde 'l dia 19 estará exposat cada nit en lo saló de la Academia católica l' *EX VOTO* de que ha de ferse presentalla á la Patrona de Cata-

lunya. Portará las armas ó escut de nostra ciutat y una sencilla llegenda en aqueixa forma: ACADEMIA CATÓLICA Y DEVOTS DE SABADELL—1896.

Sortirà la expedició á la hora senyalada, sia qualsevulla lo temps apacible ó plujós que en son dia pogués presentarse.

Deu nostre Senyor, per intercessió de la Verge Santíssima Reyna de Catalunya, y dels Sants Patrons de eixa ciutat, benehesca altra vegada nostra piadosa empresa, y sia eixa únicament pera sa major gloria y augment de la Santa Fé en nostra patria estimadíssima.

Sabadell, Agost de 1896.

La Comissió organitzadora.

NOVAS

Aquesta tarde donará un Concert Extraordinari en lo Teatro Principal de la vehina ciutat de Tarrasa lo celebradíssim *Orfeo Catalá* de Barcelona, quals audicions cridan tant l'atenció pública, donant lloch á continuadas ovacions.

Son varias las familias d'aquesta ciutat que 's proposan concorrer á tan senyalada festa, unas pera tornar á saborejar las gratas impresions que paladejaren lo dia de la visita del *Orfeo Catalá* á nostra ciutat, y otras pera apreciar per primera volta son eminent valor artistic ja que no tingueren la sort de trobarse á Sabadell en lo memorable dia referit.

Prometém no faltarhi pera aplaudir una vegada més y de tot cor tan benemèrita Institució, gloria de Catalunya.

--S'ha publicat lo numero corresponent al 15 de Agost del valent quinzinari «Lo Regionalista» que 's reparteix de franch en lo Centre Periodístich d'aquesta ciutat. Recomanem sa lectura.

--Ha sigut nomenat Conservador del Museu provincial de Girona, nostre distingit company de causa, D. Joaquim Botet y Sisó.

--La casa editorial Espasa y Comp.^a acaba de publicar una nova edició de la coneguda *Gramàtica* de la Llengua Catalana, que escrigueren ja fa bastants anys duas personalitats ilustres en la historia de nostre renaixement; don Antoni de Bofarull y don Adolf Blanch.

Agotada en poch temps la primera edició d'aquesta obra, sumament apreciada per quants á aquesta mena d'estudis s'han dedicat, y d'utilitat positiva pera 'l perfecte coneixement del nostre idioma, se feya desitjar la seva reimpressió, quan es aquest cada dia més atés y més estudiat á dintre y á fora de Catalunya.

--Hem rebut lo número d'Agost del *Resumen de Agricultura*, en lo qual figuran los següents articles: «Proyectos de ley de presupuestos para

1896-97», «Experimentos hechos durante el año de 1894 á 1895 en la Granja Experimental de Barcelona», «Abonos de Primavera», «El mirlo y el tordo en agricultura», «La intoxicación de la viña», «Indicaciones generales sobre la compra de abonos», «Transmisión de fuerza», «La enseñanza agrícola en los Estados Unidos», «Las viñas y el riego», «El ácido sulfúrico como remedio para combatir el oidium y la antracnosis».

Lo *Resumeu de Agricultura* contesta gratuïtament á totas las consultas agrícolas fetas pels subscriptors. Se subscriu en la Administració: Llibreria y Tipografia Católica, Pl. 5, Barcelona, per deu pessetas anyals.

—Conforme anunciárem oportunament, lo disapte últim festa de la Assumpció de Ntra. Sra. tingué lloch en lo teatre de la Associació de Catòlics la representació del drama del popular novelista don Enrích Perez Escrich *El Cura de Aldea*, quin obtingué una interpretació esmeradísimma, especialment en las escenas mes culminants de la obra.

Lo públich, numerós y distingit, aplaudi ab entussiasme als estudiosos joves de la secció lírica-dramática que hi prengueren part, especialment al senyor Gorina, qui interpretá fiement y com á consumat artista un un dels personatjes de mes reileu en dit drama.

Finalisá la funció ab la pessa en un acte y en prosa titulada *La Cronica*.

—Diumenge passat tinguerem ocasió de veurer en la Estació Principal del ferrocarril del Nort d' aquesta ciutat un aparato mecánich que cridá l' atenció dels molts concurrents á la mateixa.

Lo mecanisme en qüestió es un *velocipede* de quatre rodas que fentlo funcionar al istil dels terrestres va per demunt dels rails ab la velocitat que 's vol.

Poden anar demunt del mateix aparato fins á 6 personas.

Está construhit ab gran perfecció y delicadesa.

Felicitem á son inventor l' intelligent Enginyer catalá, Jefe de Secció de la mateixa Companyia don Eugeni Estruch per sa competencia demostrada en trevall tan esmerat.

—Lo dia 31 del actual fineix 'l' plasso pera la redempció en metállich dels excedents de cupo de 1894.

—Segons tenim entés lo dia 27 del próxim Setembre será colocat á Barcelona en la galeria de Catalans ilustres de las Casas Consistorials lo retrato del ilustre poeta don Frederich Soler (Pitarra)

—Lo célebre dramaturg don Joseph Echegaray ha acabat la traducció d' una obra del aplaudit poeta catalá don Angel Guimerá, que 's titulará, *La tierra baja*.

—Aviat se publicaran las disposicions cridant á las filas en Setembre als excedents de cupo del réemplás de 1893, donantse las oportunas instruccions als comandants generals dels respectius districtes.

—Per tot arreu lo regionalisme va alcansant sérias ventatjas; fins en aquells pah'ssos en que menos se parla de llibertat, devegadas poden los pobles obtenir real respecte á sos drets y regoneixement verdader de las necessitats de la seva vida íntima, contrastant per cert son exemple ab lo que donan aquells en que la paraula llibertat no cau may dels llábis de la gent que governa, y la coneixen rarament en la práctica. 'ls guber-nants.

Vegis lo que diu un periódich important de París, donant compte d' un triomf dels finlandesos que assegura al Gran Ducat una autonomia que pera ellas voldrían moltes regions de paissos que, de nom, son molt lliberals y democrátichs:

«Los finlandesos han reportat un gran triomf sobre 'ls enemichs del desenrotlo contitucional del gran ducat. Se recordará, sens dubte, que en lo regnat d' Alexandre III s' havian minvat molt los drets del Senat, que es lo més alt cos llegislatiu del pahís; en un úkase de Nicolau II, publicat en lo *Diari oficial*, se li tornan la major part de las ventatjas que se li havian prés. Lo nombrament y la destitució del funcionaris públichs la votació del pressupósit, la inspecció de las escolas y la redacció de certs reglaments judicials y financiers, tot aixó entra en las atribucions del Senat. Aixís queda molt disminuïda la intervenció del govern de Sant Petersburg en los assumptos del gran ducat. Digne es d' apreciarse sobre tot lo dret tornat al Senat de nombrar los funcionaris públichs, lo qual assegura al gran ducat una administració conforme ab l' esperit y ab los desitjos del pahís.»

Los que creyém que "l regionalisme es una tendencia universal al regoneixement de la vida particular de cada poble, que 's manifesta á sa manera y ab caràcters propis en los respectius pah'ssos, no podèm menos d' enterarnos ab satisfacció d' aquest nou regonexement fet per un Czar del dret á la autonomia del Gran Ducat de Finlandia.

—Pera combatre la emigració eficazment. opina *La Unión Mercantil*, y 's troba d' acort ab los dictamens de molts pensadors y ab nostre propi judici, que es precis, destruhir sas causas principals, de las que los embarchs son un sol efecte, á saber:

Anulant lo caciquisme, que pesa sobre 'ls esquilmats pobles com llosa de plom; suprimint l' odiós impost de consums, causa de ruïna y miseria pera moltes poblacions; administrant ab major equitat y millor esperit de justícia, pera que no pateixin ab la major part dels impostos los més pobres y humils, los desheredats de la influencia oficial, mentres los favorescuts no pagan res ó pagan molt poch; pegant cop de mort á la usura de la agricultura ab la creació de Banchs Agrícolas, millorant ab lo mateix propósit la obladata y casi extingida institució dels Pòsits, y evitant lo sens número d' injusticias que desesperan, cohibeixen y aclaparan á numerosas familias condemnadas á morir de fam.

Aixís quelcom practich se conseguiria.

—En vista de que las festas de barri á Girona van perdent cada any lo sabor local que en altres temps las hi dava caràcter, lo «Centre Catalanista» d' aquella capital ab objecte d' impedir que prengui major increment aqueixa desvirtuació de nostras costums tradicionals, se proposa aquest any, ab molt bon acort per cert, pendre part en los festeigs que se celebrarán los dias 15, 16, y 17 de Setembre pròxim, festivitat de Sant Corneli, en lo barri ahont l' expressat «Centre» te son domicili social.

—Hem fet esment diferentas vegadas de la revolta dels grechs de Creta contra 'ls turchs sos dominadors.

Es un espectacle esgarrifós el d' aquesta lluyta. El poble grech de Creta, veu allà á dos d'its als seus germans de Grecia, vivint ab llibertat entera la vida nacional, mentres ells ab els peus ficats al cep de la tirania otomana son vexats en sa religió cristiana, en son patriotisme grech, y en totas las manifestacions de sa dignitat de homens. Arriba axó á un punt exasperador, y 'ls candiotes se sublevan. El govern del Sultá, respon á sos gemechs y á la seva revolta ab la violencia y la brutalitat. Pobles cremats, freres, donas y criaturas assessinats, la ferocitat mussulmana s' esbrava á son pler... Al present la lluyta es, per part dels pobres grechs, desesperada: el turch es crudel y deslleal; si en la guerra son vensuts, els emissaris del Sultá els reblarien las cadenas; per axó se jugan el tot per tot.

Que la causa nacional que defensen els candiotes es justa, no hi ha ningú que no ho comprega. Ara mateix ho ha proclamat en plé parlament el ministre inglés Curzon; els publicistas de tota la Europa, ho tenen dit y re dit fa temps. ¿Donchs, y qué fa la civilització, qué fan los Estats civilisats enfront d' aquesta lluyta entre la tirania bárbara dels turchs y la justicia de la causa dels grechs de Creta?... ¿Qué fa? Que á horas d' ara, no han aquets nobles insurrectes estat ja vensuts, perque la Inglaterra, ó per millors sentiments, ó per rahons d' algun egoisme estrany que ella comprén, no ha volgut associarse al intent dels principals gobers d' Europa, de bloquejar la illa de Creta. Las Naciones civilizadas que trocejaren la Polonia y se la partiren, anavan afarriadas á ajudar al butxi contra la noble víctima. ¡Sembla mentida! Cada dia venen novas del camp de la lluyta dihent: els turchs han comés tal barbaritat, y 'ls representants de la civilització aplaudexen.

¿Ahon es el culte de la llibertat que havia consolidat aquest sigle de lliberalisme? Els temps nous respectan la llibertat al fort, y no amporen la del débil. Hem anat á reculons.

Sort que la santa Providencia vetlla pera las causas justas que han merescut la victoria. Apesar de la brutalitat de la Turquia, y apesar de la complicitat monstruosa del *mon civilisat*, els heroychs esforços dels grechs de Candia, secundats per los millors de sos germans de Grecia, que se n' escapen á grans collas pera anar á ajudarlos, va seguint endavant per lo camí del triomf. ¡Deu vulla que 'l vejan lluhir esplendent y aviat los braus patriotas de Creta!

—En lo teatro de Euterpe tindrà lloch avuy á la nit una funció composta de quatre sarzueletas: *¡Quien fuera libre!*, *Los Baturros*, *Chateau Margaux* y *Lo somni de la Ignocencia*. La companyia será dirigida per lo Mtre. Cotó y prenenhi part la primera tiplé Sreta. Valdés. Orquesta *Muixins*. Preus baratissims.—Entrada y Butaca 1 pta.—Entrada á gradas, 1 ral.

COMISSIONS DE TOTAS CLASSES COMPRA Y VENTA DE FINCAS ACCIONS DEL BANCH de Sabadell

CANTITATS DISPONIBLES EN PAGARÉS É HIPOTECAS
PERA MÉS INFORMES

Carrer de las Balsas, núm. 28.-Sabadell

GEOGRAFIA DE CATALUNYA PER FRANCISCO FLOS Y CALCAT

Consta de 203 planas en octau, conté varis grabats, entre ells dos mapas y sols val l' exemplar, enquadernat

===== SIS RALS =====

y al engrós á QUINZE PESSETAS la dotzena.

Las demandas poden ferse al autor, Rech, 31, 2.na, Barcelona, que serán enviadas mediant la remissió del import en sellos de franqueig ó lletas de fácil cobro.

LA CATALANA

Companyia de Segurs contra incendis y Explosions de Gas

===== A PRIMA FIXA =====

Autorisada per Real Decret de 25 d' Agost de 1865

ÚNICA EN SA CLASSE DOMICILIADA A CATALUNYA

—— ESTABLERTA A BARCELONA ——

en la casa de sa propietat

CARRER DEL DORMITORI DE SANT FRANCESCH, N°. 5

Capital social: 20.000,000 de rals

Unich agent en aquesta ciutat, JOSEPH CAPMANY.- Corominas, 57

IMPREMTA. En la d' aquest periódich, carrer de
-CALDERON, 36, se fan tota classe
de treballs á preus reduhits.

Plegadors de cartró á las midas que 's desitxin,
se 'n poden servir ab tota urgencia.

IMPREMTA TUGAS.- CALDERON, 36

Fayans Catalá

Fábrica de Cerámica Artística

DE

M. BURGÜES Y COMP.^a-Crehueta, 92-SABADELL

Pera vendre ó arrendar

DOS TALERS SISTEMA INGLÉS PINTA ab tres calaixos y
30 calcas.

Informarán en la Imprempta d' aquest periódich.

Imprempta y Encuadernacions de Pere Tugas, Carrer de Calderon, 36.—SABADELL